

KÖNYVTÁROS

1961 JUL

tárvidekén található, meredek hegyek és sűrű vaderdők között, ahonnan az utak hiánya és az őslakók harciassága a legutóbbi évekig távol tartott minden külső hatást. Itt, a Tibettel határos magaslatokon él a *norszuk* büszke népe, mely szintén napjainkig javában úzte a rabszolgaszerző hadjáratok mesterségét, miközben már a jobbágyásg intézménye is fennállott nála; délebbre pedig a *va* fejedelemség és a *zsingpao* törzsek, még kezdetlegesebb viszonyok között, melyek az őskommunizmus, az anyajogú társadalom és a csoportházasság maradványait őrzik.

Erre a három csábítóan titokzatos vidékre hatolt be néhány éve Alan Winnington, az első európai, aki élve került vissza onnét. Útját az tette lehetővé, hogy a kínai néphadsereg a Kuomintang csapatainak üldözése közben elért e távoli tájakra is, és megegyezésre jutva a törzsi vezetőkkel, hozzálátott az ősalapotban megrekedt kis társadalmak átalakításához.

Winnington alapos tanulmányokból lezúrt beszámolójának tehát kettős érdekessége van: egyrészt az eltűnésük előtti utolsó pillanatban még megfigyelhette a rabszolgatartók és a rabszolgák életmódját és szokásait, másrészt megismertet az a nagy óvatosságát igénylő munkával, melyet a kínai kormányzat fejt ki, hogy e törzseket a modern és emberségesebb élet útjára vezesse. A feladat nehezebb, mint gondolni lehetne. A norszuknál például nemcsak a rabtartó kasztnak s a jobbágyokak, de a rabszolgáknak, sőt a rabszolgák rabszolgáinak is voltak rabszolgák, s a kizsákmányolás és függés e bonyolult rendszerében nem lehetett könnyű megtalálni a békés reform módszerét, mely a többség érdekeit kielégíti, s nem vezet a termelés szétesésére.

Winnington könyve igen érdekesen számol be mind az ősi életformák archaikus világáról, mind a nagy átalakító kísérletről. Statisztikai elemzései, táblázatai tudományos igényűek, riportszerű, eleven stílusa, fényképei pedig széleskörű érdeklődést fognak kelteni

— cs —

Könyvtári szakirodalom

AZ ANTIKLERIKÁLIS IRODALOM NÉPSZERŰSÍTÉSE

OSzK—Főv. Szabó Ervin Könyvtár, 151 old. 6 Ft (Törzsanyag)

E régen várt összeállítás útmutatója (a 23 oldalas bevezető) helyesen elemzi a *vallásos világnézet* fogalmát. Vallásos világnézet alatt az összes egyházak és vallási szekták által terjesztett idealista nézetek összességét érti, amelyek a ter-

mészet és a társadalom jelenségeit fantasztikus, emberfeletti és misztikus tulajdonságokkal ruházzák fel. — Ezt a megállapítást minden könyvtárosnak jól meg kell jegyeznie, mivel e tézis megértése megóv az ateista irodalom népszerűsítésének — a jelenlegi időszakban esetleg elhamarkodott, vagy nem minden esetben alkalmazható — direkt módszereitől. És mindjárt hozzátésem —, mert kimaradt az útmutató bevezetőjéből —, hogy azért is egyik legfontosabb feladatunk az antiklerikális és ateista művek ajánlása, mivel a vallásos világnézet közvetlenül akadályozza az emberek eszmei, politikai fejlődését és a haladó tudományok helyes megértését.

A bevezető figyelmeztet, hogy a *vallásos világnézet* és a *klerikális reakció* nem azonos fogalom, mégis az útmutató kevés helyen választja ketté e két kérdést. Pedig különösen az egyes rétegekkel való foglalkozás tárgyalásánál és a bibliográfia szépirodalmi fejezeténél hasznát vették volna ennek.

A módszertani útmutató a továbbiakban a vallásos világnézet elleni eszmei harc „feladatairól” és „eszközeiről” szól. Helyes, hogy példákkal szemlélteti az ajánlás fokozatosságának és tervszerűségének kérdéseit is. A könyvtárosnak alaposan ismernie kell az olvasót, az olvasó világnézetét. Csak ennek ismeretében ajánlhat megfelelő antiklerikális és ateista irodalmat. Az útmutató érdeme, hogy ehhez is igyekszik módszertani segítséget nyújtani az „Egyéni foglalkozás az olvasóval” c. fejezetben.

A bibliográfia — amint már említettem — áttekinthető, jól szerkesztett, részletes annotációkkal ellátott gondos munka. A gyors tájékozódást elősegíti a cím és a szerzők mutatója. (Külön megjelölték a kezdő, illetve a haladó olvasók számára ajánlott könyveket! Reméljük, a későbbi ajánló bibliográfiáknál már a szerkesztés is, — az egyes fejezetek elrendezése — figyelembe veszi ezt a fontos követelményt.) Az irodalomjegyzék 206 könyve számbaveszi az utóbbi évek könyvtermésének gazdag antiklerikális és ateista anyagát és a régebbi kiadású könyvekből is a legfontosabbakat. Külön csoportosítja a marxista klasszikusokat és a nagy gondolkodók műveit, majd a vallás kialakulásáról (például a biblia-kritikáról) szóló irodalmat. A „Tudomány és vallás”, „A Vatikán hatalmi politikája és eszközei” c. fejezet után korok szerint ismertet 91 szépirodalmi könyvet.

A válogatás egyben kritikai feltárás is jelentett. Így könyvtárosaink birtokába került az antiklerikális és ateista irodalom leghasználhatóbb könyveinek

jegyzéke, mellőzve az anyagból mindazokat, melyek politikailag vagy más vonatkozásban már elavultak.

A bibliográfiából — bő választéka ellenére is — hiányzik néhány fontosabb mű.

Kimaradt ugyanis néhány olyan könyv amely az útmutatóban is jellemző példaként szerepel (Rousseau, Norden, Darwin tudományos művei és a szépirodalomból: Szász Imre, Jankovich Ferenc, Passuth László, Raffy Ádám és Barabás Tibor munkái.)

E néhány kisebb megjegyzéstől függetlenül a könyv nagyon hasznos, régóta várt, *a könyvtárosok, propagandisták, előadók részére nélkülözhetetlen segédkönyv.*

Dícséret illeti elkészítőit. Az útmutatóért a Könyvtártudományi és Módszertani Központot, a bibliográfiáért a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár munkatársait: Ecsedy Andornét és Gáliczky Évát.

I s é p y D é n e s